

Fagligt grundlag

UCC og KU har pr. 30. november 2015 etableret et konsortium for pædagogik og velfærdsprofessionelt samarbejde. Der er nedsat en faggruppe i konsortiet, som har udarbejdet dette faglige grundlag for arbejdet i konsortiet.

Faglige områder

I konsortiet for pædagogik og velfærdsprofessionelt arbejde fokuserer vi på forskning og udvikling, der beskæftiger sig med daginstitutioner og skoler som steder hvor der udøves velfærdsprofessionalisme og pædagogik i et bredere sociokulturelt perspektiv; et perspektiv der har været om ikke fraværende, så haft aftagende opmærksomhed gennem de senere år.

Dette konsortium tager udgangspunkt i lærer- og pædagogarbejdet og -uddannelserne, og anskuer det i en optik, hvor der fokuseres på velfærdsprofessionelt arbejde og uddannelse hertil. Dermed åbner konsortiet også op for udviklingsrelationer til og studier af andre velfærdsprofessioner fx socialrådgiver- og sygeplejerskeuddannelserne, samt de dertil hørende fagområder¹

Formålet med konsortiets arbejde er således at samarbejde om forskning, uddannelse og formidling inden for følgende faglige områder:

1. Pædagogik og velfærdsprofessionalisme i et sociokulturelt perspektiv
2. Velfærdsarbejderen som professionel med opmærksomhed rettet mod sociale og kulturelle forhold

Pædagogik og velfærdsprofessionalisme i et sociokulturelt perspektiv

Fokus for konsortiet er, *for det første*, forskning i pædagogik og velfærdsprofessionalisme i et sociokulturelt perspektiv, herunder forskning i velfærdsprofessionernes arbejde med kulturelle og sociale problemstillinger, samt den normalisering, som skabes gennem velfærdsarbejdet.

Pædagogik og velfærdsprofessionalisme henviser i denne sammenhæng til sociale og kulturelle processer og definitioner i professionelt arbejde i opdragelses- og uddannelsesinstitutioner, dvs. opdragelsespraksis og uddannelsespraksis, socialiseringsprocesser, kategoriseringspraksisser, social orden og sociale mønstre; institutionsstrukturer, sociale arbejdsdelinger og

¹ På den måde anvendes den styrke der ligger i professionshøjskolen med flere velfærdsprofessionsuddannelser, ligesom de erfaringer og styrker der findes på Afdeling for pædagogik, KU, der har og historisk har haft forbindelser til pædagoguddannelserne og sygeplejerskeuddannelserne, anvendes. Evt. kan der i fremtiden trækkes på viden og erfaringer fra andre fakulteter ved KU, såsom JURA, SAMF/PSYK og SUND.

betingelser for organisering af det pædagogiske arbejde. Det betyder, at konsortiet fokuserer på pædagogiske og didaktiske relationer og interaktioner i et *institutionelt perspektiv*.

Det sociokulturelle perspektiv henviser til kulturelle og samfundsmæssige forholds betydning, som virker indefra i de pædagogiske relationer, og som virker udefra som betingelser for det pædagogiske arbejde. Kulturelle og samfundsmæssige forhold er *også* indflydelse fra globale bevægelser og organisationer, tænketanke, politiske ideologiers problematiseringsform, statens organisering af sit samfund og udpegning af pædagogiske og sociale professionelle til at løse opgaverne, diverse centrale råd og nævn, love, udviklingsprogrammer, samt nationale og internationale kulturelle og pædagogiske traditioner etc.

Pædagogik og velfærdspraksis undersøges altså som kulturelle og samfundsmæssige forhold, der er med til at skabe marginalisering og ulighed; normalitet og distinktioner. Velfærdsprofessionernes arbejde opfattes som en velfærdsprofessionalisme med mange forskellige aktører mere end et arbejde udført og praktiseret af afgrænsede professioner med stor vægt på egne professionshistorier, vidensformer og faglige orienteringer. Fokus er således på pædagogisk arbejde i skole og på dagtilbudsområdet, fritidsinstitutioner for børn og unge, udskolings- og overgangsinstitutioner og foranstaltninger med henblik på ungdomsuddannelse og hverdagsliv.

Relationen mellem pædagogisk praksis og forskningsteori

Konsortiet baserer sig eksplicit på forståelsen af, at forskellig teori og viden har forskellig relation til praksis og handlen. På den måde kvalificeres det også hvilke forventninger man rimeligvis kan have til forskellige sammenhænge mellem teori og praksis, og viden og handling, og dermed også til forskellige elementer af samarbejdet mellem universitetet, professionshøjskolerne og skolernes/institutionernes praksis.

Sammenhængene og forventningerne tydeliggøres i konkrete og ligeværdige samarbejder og det prioriteres, at konsortiet også etablerer rum, hvor der er tid og ro til at optage og reflektere over den viden, der eksisterer og udvikles i både skolepraksis og institutionspraksis, professionshøjskoleregi og universitetsregi og på tværs.

Velfærdsarbejderen som professionel med opmærksomhed rettet mod sociale og kulturelle forhold

Formålet med konsortiet er, *for det andet*, at medvirke til fastholdelse og dannelse af velfærdsarbejderen med social og kulturel forankring; dvs. en professionel der er fagligt velfunderet og desuden selvstændigt analyserende og eksperimenterende i den daglige pædagogiske praksis. På den baggrund kan velfærdsarbejderen bidrage til elevernes mangfoldige dygtighed og dannelse. Vi ved fra den pædagogisk-sociologiske forskning, at pædagogisk arbejde har

forskellig effektivitet afhængig af den pædagogiske og faglige tilrettelæggelse på den ene side og elevernes tidligere socialisering på den anden side.

Konsortiet arbejder målrettet med, at velfærdsarbejdere kan og skal blive pædagogisk synlige ved at regne med elevernes/borgernes forskellighed og tidligere socialisering og indrette den faglige og pædagogiske tilrettelæggelse og praksis i relation hertil. Derfor arbejdes der med at vedligeholde og tilvejebringe velfærdsarbejdernes fleksible analytiske kompetence og en undersøgende og eksperimenterende holdning i forhold til egen praksis gennem deltagerbaserede og deltagerinitierede udviklingsarbejder. Velfærdsarbejderen bliver dermed i stand til at agere kyndigt i den komplekse pædagogiske praksis, som hele tiden ændrer betingelser, bl.a. i kraft af elevernes/borgernes forskellighed og udvikling og de kulturelle og samfundsmæssige forhold, der virker ind på skolen/institutionen.

Tilgang til samarbejdet mellem KU og UCC

Mangfoldige relationer – og en opfattelse af forskning og udvikling og dermed samarbejdet mellem professionshøjskole og universitet

Konsortiet arbejder gennemgående med sammenhænge mellem teori og praksis, og mellem viden og handling. Grundforståelsen af disse relationer er, at det er mangfoldige relationer, som imidlertid skal defineres konkret i hvert samarbejde i konsortiet. Ideer til, hvad der skal forskes i og udvikles, kan identificeres af alle parter i konsortiet, og alle ideer skal bearbejdes i konsortiets fællesskab.

Konsortiet antager, at pædagogik beskæftiger sig med forskellige praksisformer; på den ene side den hverdagspraksis der gør sig gældende i pædagogisk, institutionelle kontekster, og på den anden side den praksis der beskæftiger sig med at analysere og forstå hverdagspraksis. Sagt på en anden måde: pædagogik eksisterer som former for deltagerkundskab og -viden og som former for tilskuerkundskab og -viden.² I konsortiet er der behov for begge dele og for at begge funktioner kan leve og udfoldes hver for sig, for at de kan nyde godt af hinanden.

Dette indebærer at forskning – i det øjeblik det udføres, uanset om det udføres af universitetsansatte eller professionshøjskoleansatte – betragtes som forhold, hvor viden produceres med henblik på at udvikle erkendelsesinteresser, og ikke primært styres af aktuelle dagsordener eller aftagerens behov for en særlig viden. Det er vigtigt, at der i konsortiet etableres et rum, hvor alle pædagogiske aktører kan risikere at iagttage og tænke frit og anderledes uden at skolens, institutionens eller professionernes liv risikeres.

² Denne sondring og de refleksioner, der knytter sig til den, er hentet fra lektor emerita ved Afdeling for Pædagogik, Tone Saugstads Aristoteles-inspirerede artikel "Goddag mand økseskaft" i Dansk pædagogisk Tidsskrifts temanummer *Pædagogikkens teori og praksis – eftersyn og eftertanke*, DpT 4/2014.

Et andet vigtigt forhold er, at når udviklingsarbejdet bliver en central del af konsortiets måde at arbejde på, så skal det ikke forstås som en nedsivning af viden til praksisfeltet. De pædagogiske aktører forstås som væsentlige og betydningsfulde aktører i at udvikle og re-konfigurere skolen og institutionerne og har en særlig rolle og kraft som udviklingsarbejdere. På den måde anerkendes praksis' og de pædagogiske aktørers' kulturelle og sociale styrke samtidig med, at videnskabelige perspektivers kritiske potentiale medtænkes som mulig udviklingsfaktor.

Problemstillinger og temaer

Forskningstemaer som konsortiet ønsker at skabe viden om og udvikling i relation til er:

- ✚ Sammenhængen mellem teori/videnskab og praksis/udviklingsarbejde og handling. Temaet er både et formål for konsortiet men også et indholdsområde, vi vil skabe viden og udvikling i relation til
- ✚ Skolers og institutioners kulturelle og samfundsmæssige spørgsmål og udfordringer som en del af velfærdsprofessionelles arbejde eller praksis
- ✚ Velfærdsprofessionalisme - sammenligninger i professioner på tværs af deres rolle i forhold til opdragelse og uddannelse af børn og unge for at skabe indblik i normalisering og uligheder som tværgående kulturelle og strukturelle forhold
- ✚ Viden om, hvordan lærere og pædagoger sammen med andre velfærdsprofessionelle, sammen med børn og forældre og andre målgrupper for velfærdsarbejdet, kan skabe nye betydninger, sammenhænge, relationer og fællesskaber under skolens og institutionernes forandrede betingelser
- ✚ At iværksætte udviklingsprojekter, der kan understøtte lærernes arbejde med at re-konfigurere skolen, og pædagogers arbejde med at re-konfigurere daginstitutionen, så de fortsat kan leve op til deres generelle samfundsmæssige – velfærdsstatslige – formål, hvor alle børn får de bedste muligheder

/Udarbejdet af faggruppen for Konsortiet for pædagogik og velfærdsprofessionelt arbejde